

25.06.24.

Образац 2 МСС

ИЗВЕШТАЈ
О ПОДОБНОСТИ МАСТЕР РАДА ЗА ОДБРАНУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Састав Комисије:

1. др Тамара Грујић, професор струковних студија, област: Филолошке науке – Српски језик и књижевност, Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди – ментор
2. др Миланка Маљковић, професор струковних студија, област: Педагошке и андрагошке науке, Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди – члан
3. др Мирсада Џаферовић, професор струковних студија, област: Педагошке и андрагошке науке, Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди – члан

Комисија је именована на основу Одлуке број 63-1 од 24. 04. 2024.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме: **Слађана (Љиљана) Павловић**
2. Датум и место рођења, општина, држава: 12. 08. 1995. Зрењанин, Зрењанин, Република Србија

III НАСЛОВ МАСТЕР РАДА:

Примена интермедијалности за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања

IV ПРЕГЛЕД МАСТЕР РАДА: *Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикона и сл.*

Мастер рад под насловом „Примена интермедијалности за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања“ Слађане Љ. Павловић састоји се од увода, теоријског и методолошког приступа проблему, резултата истраживања и интерпретације резултата, закључних разматрања, литературе и прилога. Мастер рад написан је на 84 стране.

Поред апстракт са кључним речима на српском и енглеском језику, рад садржи следећа поглавља: Увод (од 8. до 11. стране), 1. *Теоријски приступ проблему* (од 12. до 19. стране), 2. *Васпитач и дете у говорној комуникацији* (од 20. до 22. стране), 3. *Планирање у пројектима у подстицању предвештина читања и писања* (од 23. до 26. стране), 4. „*Занимљиви буквар*“ (од 27. до 31. стране), 5. „*Азбучна добродошлица*“ (од 32. до 33. стране), 6. *Пројекат „Путовање од слова до књиге“* (од 34. до 50. стране), 7. *Методолошки приступ проблему – метод* (од 51. до 56. стране), 8. *Резултати истраживања и интерпретација резултата* (од 57. до 70. стране), 9. *Дискусија* (од 71. до 75. стране), 10. *Закључна разматрања* (од 76. до 77. стране), 11. *Литература* (од 78. до 79. стране), *Прилог* – Анкетни упитник за васпитаче (од 80. до 84. стране).

Поглавље 1. *Теоријски приступ проблему* подељено је на пет тематских целина: 1.1. Читање и писање, 1.2. Предвештине читања и писања, 1.3. Говорни развој, 1.4. Језичко разумевање и језичко изражавање и 1.5. Метајезичке способности у припреми за усвајање читања.

Поглавље 2. *Васпитач и дете у говорној комуникацији* подељено је на две тематске целине: 2.1. Игре којима се подстиче развој предвештина читања и писања у вртићу и 2.2. Моторичке вежбе.

Поглавље 3. *Планирање у пројектима у подстицању предвештина читања и писања* подељено је на пет тематских целина: 3.1. Отварање пројекта, 3.2. Развој пројекта, 3.3. Затварање пројекта – Евалуација пројекта, 3.4. Рефлексија пројекта и 3.5. Простор као подстицајна средина за развој ране писмености.

Мастер рад садржи 15 табела, 15 графикона и 34 слике.

Литературу чине 32 релевантне библиографске јединице.

Мастер рад је истраживачког карактера и садржи прецизно структурирана поглавља у којима се расветљава тема са теоријског аспекта и даје приказ методолошких елемената истраживања са резултатима испитивања улоге интермедијалности за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања. Избор теме кандидата Слађане Љ. Павловић „Примена интермедијалности за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања“ подстакнут је тежњом да се истражи и закључцима истраживања допринесе унапређењу рада васпитача применом интермедијалности за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања.

Уводни део мастер рада посвећен је интермедијалности и њеној примени у васпитно-образовном раду, као и пројектном приступу учењу. Кандидаткиња образлаже избор теме Мастер рада наводећи да је „Укључивање интермедијалних књижевних садржаја и активности које су засноване на визуелном елементу може да буде веома корисно за децу различитих развојних нивоа. Овакви садржаји омогућавају деци да апсорбују информације на начин који им најбоље одговара, што доприноси бољем разумевању и памћењу материјала.“ Увођење деце у свет писане речи један је од главних задатака васпитача у припремном предшколском програму, а „Учење у пројектима представља изузетно ефективан метод образовања који подстиче активно учешће деце, развој критичког мишљења и аутономије. Ова методологија омогућава деци да постану активни учесници у свом образовању и да развију вештине које су им потребне за успешно савладавање изазова у савременом свету.“ Комисија сматра да је уводни део у складу са методолошким поставкама Мастер рада.

Поглавље *Теоријски приступ проблему* посвећено је значају увођења деце у свет писане речи јер, како кандидаткиња наводи, „дете ће бити оспособљено да закорачи у свет свих даљих сазнања и прошири видике о свету који га окружује“. Са педагошко-методичког аспекта разматра се процес читања и писања; указује се на потребу развијања предвештина читања и писања које обухватају: уредан говорно-језички развој, уредан развој пажње, концентрације, аудитивне и визуелне перцепције, развијену фонолошку свесност, успостављање везе фонем-графем и сл.; указује се на значај развоја говора и комуникације, јер оно у великој мери утиче на психичко сазревање детета – развој говора доприноси развоју детета као социјалног, интелектуалног и емоционалног бића, а важну улогу имају како родитељи тако и васпитач; прави се разлика између језичког разумевања и језичког изражавања и на који начин се то одвија код деце; указује се значај развијања метајезичких способности у припреми за усвајање читања (свесност деце о употреби писаног језика; упознавање деце са симболима који се користе у писаном језику; развијање дечје свести о карактеристикама говорног језика; дечје разумевање систематичне везе између компоненти говорног и писаног језика).

У поглављу *Васпитач и дете у говорној комуникацији* кандидаткиња указује на важност доброг говора васпитача, јер је до треће године доминантан утицај мајке, а након тога све до поласка у школу утицај васпитача је на првом месту и васпитач треба детету да буде равноправни партнер у комуникацији. Посебан део посвећен је играма којима се подстиче развој предвештина читања и писања у вртићу (стварно и стваралачко причање, прича по сликама, препричавање, драматизација и рецитовање). За говорни развој веома је важна улога васпитача, те се сугерише да васпитач треба да направи сумарну чек-листу и анализира говорну слику целе васпитне групе како би направио план и програм рада на развоју говора. Од велике важности су припреме за почетак писања у виду моторичких вежби (цртање према захтевима васпитача, цртање орнамената; писање непрекидне (исте) комбинације црта).

Поглавље *Планирање у пројектима у подстицању предвештина читања и писања* бави се значајем пројектног приступа учењу у васпитно-образовном раду, јер се путем пројектног приступа интегришу игра, планирано учење и учење у практичним животним ситуацијама. Приказан је значај сваке фазе пројекта: отварање пројекта, развој пројекта, затварање пројекта – евалуација пројекта, рефлексација пројекта. Посебна пажња посвећена је простору као подстицајној средини за развој ране писмености, јер се комуникација „развија у подстицајном језичком окружењу кроз активности у којима различити начини симболичког бележења и писана комуникација (обележавање цртежом, сликом, именом – радова, ормарића, соба; коришћење мапа, карата, просторних планова, књига, брошура, лифлета,... које се налазе у литерарним целинама, порфолија, паноима...) имају сврху у самој активности, а кроз издвојено подучавање деце читању и писању“.

Поглавље *„Занимљиви буквар“* доноси приказ истоимене књиге Бојана Љубеновића, коју је илустровао Тошо Борковић (Београд: „Мала Лагуна“, 2019). Приказана је структура књиге, на који начин је обрађено свако слово, на који начин књига може да се примени у раду са децом, које су њене добре и лоше стране. Кандидаткиња истиче да се у књизи могу наћи добре идеје за обраду слова, као и теме за активности развоја говора из многих сфера живота. Све је прилагођено детету предшколског и раношколског узраста, наглашавајући да *Занимљиви буквар* Бојана Љубеновића „испуњава све критеријуме које захтева један савремени приручник за увођење детета у свет књиге и писане речи“.

„Азоучна ооородоишлица“ дат је кратак осврта на истоимену књигу Благоја Ђаковића и Јодета Николетића, коју је илустровао Љубомир Сопка, уредила Јелена Стојсављевић (Врбас, Јабучка гора, 2007). За свако слово аутори су написали песмицу, тако да деца могу, уз забаву, континуирано да богате свој речник и уче песмице.

Поглавље *Пројекат „Путовање од слова до књиге“* приказује практичну примену интермедијалности за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања. Кандидаткиња је реализовала пројекат „Путовање од слова до књиге“ са групом пред полазак у школу, у вртићу „Полетарац“, предшколске установе „Пава Сударски“ у Новом Бечеју. Приказане су све фазе пројекта, које су и документоване одговарајућим фотографијама. Кандидаткиња је дала осврт на реализовани пројекат: „деца су научила многе вештине за увођење у свет писане речи, као и широк спектар вештина, знања и вредности које ће им бити од користи у школи, али и у животу уопште. Кроз овај пројекат деца су развијала своју писменост корак по корак, почевши од основних слова до стварања својих прича. Активности попут моделовања, експеримента „Невидљиво мастило“, и игру улога са гињол луткама, деца су имала прилику да истраже свет писане речи на забаван и ангажован начин. Ове активности не само да су код деце подстицала машту и креативност већ су деца развијала језичке, моторичке и социјалне вештине. Током спровођења активности постављен је интерес деце који је био обележен високим нивоом пажње и концентрације, постављањем питања и давањем одговора, а пре свега самосталним закључивањем. Циљеви и задаци постављени почетком рада у садржајима активности у потпуно су реализовани, реакција деце на активности биле су позитивне. Родитељи су били активни учесници у овом пројекту. (...) Остварена је и сарадња са локалном заједницом. (...) Посете школи, библиотеци и позоришту деци су пружиле прилику да се повежу са ширим културним контекстом и да виде значај писане речи у свакодневном животу. На тај начин код деце смо подржали развој њиховог интересовања за књижевност и учење. Потешкоће које смо имали у раду су неједнака пажња и заинтересованост деце услед тога што је наша група мешовита и има три узраста.“ Овај део рада је од велике важности за васпитно-образовну праксу, јер показује креативност и спремност кандидаткиње да одговори различитим изазовима у васпитно-образовном раду.

Теоријски део рада добро је конципиран, примењена је релевантна литература и представља добру основу за планирано истраживање.

Истраживачки део рада усмерен је ка примени интермедијалности за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања. Полазећи од овога, проблем истраживања гласи: Каква је улога и значај интермедијалности за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања? На основу проблема истраживања, дефинисан је предмет истраживања, који гласи: Значај примене интермедијалности за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања. Циљ истраживања био је да се испитају мишљења и ставови васпитача о значају примене интермедијалности за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања. Дефинисано је пет задатка који су спроведени по истраживачком плану како би се утврдила истинитост постављених хипотеза: Х₀ – Претпоставља се да васпитачи имају позитивна мишљења о значају примене интермедијалности за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања; Х₁ – Претпоставља се да васпитачи имају позитивна мишљења и ставове о увођењу деце у свет писаних речи у контексту пројектног планирања; Х₂ – Претпоставља се да васпитачи повремено примењују интермедијалност за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања; Х₃ – Претпоставља се да васпитачи повремено наилазе на потешкоће приликом примене интермедијалности за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања; Х₄ – Претпоставља се да васпитачи имају добру сарадњу са родитељима приликом примене интермедијалности за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања; Х₅ – Претпоставља се да су васпитачи у довољној мери компетентни за примену интермедијалности за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања. Зависну варијаблу представљају мишљења васпитача о значају увођења деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања. Независне варијабле односе се на године радног искуства васпитача, пол васпитача и група деце са којом васпитачи раде. Истраживањем је обухваћено 106 испитаника, васпитача запослених у предшколским установама у Новом Бечеју и Кикинди. Анкетирање се вршило путем Гугл упитника. У истраживању је коришћена дескриптивна метода, а истраживачка техника је анкетирање. Инструмент истраживања је анкетни упитник који је састављен од правилно и јасно формулисаних питања и тврдњи, конструисаних у циљу овог истраживања. Упитник, поред питања којим се прикупљају социодемографски подаци испитаника, садржи 12 питања и тврдњи. Испитаници су на основу својих искустава одговорили на постављена питања која су формулисана у складу са циљем истраживања. Поглавље *Методолошки приступ проблему* – метод садржи начин формирања и опис узорка, ток и начин прикупљања података и статистички метод, при чему су сви поменути елементи у складу са предметом и циљем истраживања.

у поглављу *Резултати истраживања и интерпретација резултата* приказани су квантитативни подаци који су квалитативно протумачени и представљају основ закључивања у овом раду. Добијени подаци статистички су обрађени израчунавањем процента и представљају финалне резултате који су приказани табеларно и графички.

Истраживањем су потврђене све посебне хипотезе. Претпоставка да васпитачи имају позитивна мишљења и ставове о увођењу деце у свет писаних речи у контексту пројектног планирања (Хипотеза 1), потврђена је на основу добијених резултата (Табела 4 и Графикон 4), на питање *Процените значај пројектног планирања као начина рада у процесу увођења деце у свет писане речи*. Васпитачи имају позитивна мишљења, јер је 45 (42%) испитаника одговорило да је пројектно планирање значајно, 33 (31%) испитаника одговорило је да је пројектно планирање веома значајно, што представља апсолутну већину испитаника. Претпоставка да васпитачи повремено примењују интермедијалност за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања (Хипотеза 2), потврђена је на основу добијених резултата (Табела 5 и Графикон 5), на питање *Процените степен учесталости примене интермедијалности за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања*. 36 (34%) испитаника одговорило је да повремено примењује интермедијалност за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања. Претпоставка да васпитачи повремено наилазе на потешкоће приликом примене интермедијалности за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања (Хипотеза 3), потврђена је на основу добијених резултата (Табела 6 и Графикон 6), на питање *Приликом примене интермедијалности за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања најчешће потешкоће су*. Резултати показују да потешкоће повремено постоје и чак 69 (65%) испитаника одговорило је да је то слаба опремљеност вртића дидактичким материјалима који су битни за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања, затим је 24 (23%) испитаника одговорило је да је то сарадња са родитељима, 13 (12%) испитаника одговорило је да је то сарадња са децом. Претпоставка да васпитачи имају добру сарадња са родитељима приликом примене интермедијалности за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања (Хипотеза 4), потврђена је на основу добијених резултата (Табела 7–8 и Графикон 7–8), на питање *Сарадња са родитељима приликом примене интермедијалности за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања*. Резултати истраживања показују да је 53 (50%) испитаника одговорило да је сарадња задовољавајућа, 25 (24%) испитаника одговорило да је сарадња добра, 12 (11%) испитаника одговорило је да је сарадња одлична, што представља апсолутну већину испитаника. Да би се утврдио начин сарадње са родитељима приликом примене интермедијалности у контексту пројектног планирања, васпитачима је постављено питање *На који начин сарађујете са родитељима приликом примене интермедијалности у контексту пројектног планирања?* Резултати показују следеће: 61 (58%) испитаник наводи заједничке радионице, 21 (20%) испитаник заједничке састанке поводом неког пројекта, 15 (14%) испитаника одговорило је да су то посете локалној заједници, 7 (7%) испитаника определило се за заједничке одласке у неке институције културе, а 2 (2%) испитаника одговорило је друго. Претпоставка да су васпитачи у довољној мери компетентни за примену интермедијалности за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања (Хипотеза 5), потврђена је на основу добијених резултата (Табела 14–15 и Графикон 14–15), на питање *На који начин унапређујете сопствена знања о припреми за почетно читање и писање у примени интермедијалности у контексту пројектног планирања?* Испитаници су одговорили следеће: 36 (34%) испитаника одговорило је све наведено (семинари, интернет, даље школовање/усавршавање, уџбеници и приручници, радни материјали, стручни актив), 32 (30%) испитаника похађа семинаре, 11 (10%) испитаника одговорило је да су то даље школовање и уџбеници/усавршавање, затим 10 (9%) испитаника одговорило је да је то интернет, а 6 (6%) испитаника одговорило је да су то радни материјали, 0 (0%) испитаника одговорило је да је то стручни актив. Испитаницима смо поставили и питање *Које су, по Вашем мишљењу компетенције које васпитач треба да има, или да развије како би радио са децом на припреми за усвајање читања и писања у контексту пројектног планирања?* 49 (46%) испитаника одговорило је да треба да континуирано промишља, процењује, анализира и евалуира сопствену праксу, тражи повратне информације од деце, 16 (15%) испитаника одговорило је да треба да буде свесно значаја доживотног учења, затим 12 (11%) испитаника одговорило је да треба да познаје и примењује стандарде за професију васпитача, 11 (10%) испитаника одговорило је да треба да остварује циљеве у складу са програмом, 10 (9%) испитаника одговорило је да треба да евалуира и модификује свој рад, а 8 (8%) испитаника одговорило је да треба да повезује активности са претходним знањима. На основу добијених резултата и прихваћених посебних хипотеза истраживања, општа хипотеза истраживања „Претпоставља се да васпитачи имају позитивна мишљења о значају примене интермедијалности за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања“, потврђена је. У прилог општој хипотези иду и следећи резултати истраживања: 89 (84%) испитаника примењује комбиноване методе у току припреме деце предшколског узраста за наставу почетног читања и писања приликом

примене интермедијалности у контексту пројектног планирања (Табела 10 и Графикон 10); 39 (37%) испитаника наводи да се припреме реализују као део једне планиране ситуације учења, док 38 (36%) испитаника наводи да се припреме реализују као посебне планиране ситуације учења (Табела 11 и Графикон 11); испитаници најчешће примењују различите језичке вежбе у току припреме деце предшколског узраста за наставу почетног читања приликом примене интермедијалности у контексту пројектног планирања: 35 (33%) испитаника примењује визуелне вежбе, 30 (28%) испитаника вежбе за усвајање појмова глас и реч, 13 (12%) испитаника примењује акустичке вежбе, 12 (11%) испитаника вежбе артикулације, 12 (11%) испитаника синтаксичке вежбе, а 4 (4%) испитаника примењује лексичке вежбе (Табела 12 и Графикон 12).

Анализа добијених података, дискусија и закључци у складу су са добијеним резултатима. Поглавље *Закључна разматрања* јасно је формулисано и довољно прегледно сажима резултате истраживања, наглашавајући да је „примена интермедијалности за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања веома значајна, да васпитачи морају бити у довољној мери компетентни за примену интермедијалности за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања и да је јако битна сарадња између родитеља и васпитача када је реч о увођење деце у свет писане речи“.

VI ЗАКЉУЧЦИ: *Оцена квалитета садржаја рада (оцена истраживања и резултата, квалитета понуђеног решења, закључака и др) и оцена писаног рада (квалитет написаног текста, вредност прилога и сл.).*

Мастер рад Слађане Љ. Павловић „Примена интермедијалности за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања“ представља квалитативни рад са циљем да би се унапредио васпитно-образовни рад у предшколским установама.

Описани елементи рада имају логичку повезаност и научну заснованост. Приказана теоријска разматрања у раду у вези су са методологијом приказаног истраживања. Добијени резултати квантитативно су обрађени и на основу њих закључено је да: примена интермедијалности у увођењу деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања има бројне позитивне аспекте; степен учесталости примене интермедијалности у увођењу деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања може варирати у зависности од различитих фактора, као што су образовни систем, доступност ресурса, обука васпитача и подршка предшколских установа; васпитачи повремено примењују интермедијалност, чак и оваква ограничена примена може значајно да побољша образовно искуство деце, разноврсност метода и медија обogaђује процес учења, чини га занимљивијим и динамичнијим и подстиче децу на активније и ангажованије учење; иако примена интермедијалности у увођењу деце у свет писане речи има многе предности, васпитачи често наилазе на одређене потешкоће које могу да утичу на ефикасност и учесталост примене овог приступа, а суочавање са овим изазовима захтева сарадњу, креативност и подршку од стране образовних институција, родитеља и заједнице, уз прави приступ и подршку, васпитачи могу успешно да интегришу интермедијалност у свој рад и на тај начин обогате васпитно-образовни процес; редовно похађање семинара, радионица и курсева омогућава васпитачима да размене искуства, науче нове технике и унапреде своје знање. Васпитачи имају позитивне ставове у вези са применом интермедијалности за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања. Рад садржи импликације за унапређивање васпитно-образовног рада васпитача.

VII КОНАЧНА ОЦЕНА МАСТЕР РАДА: *Рад садржи све битне елементе и написан је у складу са насловом. Недостаци мастер рада и њихов утицај на резултат истраживања*

Мастер рад Слађане Љ. Павловић под називом „Примена интермедијалности за увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања“, написан је у складу са образложењем наведеним у пријави теме и садржи све битне елементе прописане Правилником о мастер струковним студијама у Високој школи струковних студија за образовање васпитача у Кикинди.

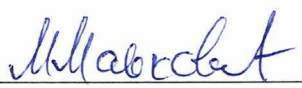
Мастер рад представља оригиналан допринос науци по систематичном, обухватном и детаљном осветљавању недовољно испитаног, а изузетно значајног, важног задатка васпитача, а то је увођење деце у свет писане речи у контексту пројектног планирања уз помоћ интермедијалности, која данас заузима све већу улогу и значај у свим областима васпитно-образовног рада.

VIII ПРЕДЛОГ: На основу укупне оцене мастер рада, комисија предлаже :

Да се мастер рад прихвати, а кандидаткињи одобри одбрана

Потписи чланова Комисије:

1.
др Тамара Грујић, проф. – ментор

2.
др Миланка Маљковић, проф. – члан Комисије

3.
др Мирсада Џаферовић, проф. – члан Комисије